

ONDERWIJSAGENDA GEMEENTE GRONINGEN 2020+

**GOED ONDERWIJS VOOR
IEDEREEN**

**EEN LEVEN LANG GELIJKE
KANSEN**

1 SAMENVATTING

Samen met onze partners blijven we ons inzetten om het onderwijs in Groningen te vernieuwen en een uitstekend leerklimaat voor onze kinderen te realiseren. We gaan voor kwalitatief goed onderwijs dat goed op elkaar aansluit en dat de ondersteuning biedt die aansluit bij de leerlingen en studenten en tegemoetkomt aan de vraag op de arbeidsmarkt. Om iedereen uit te dagen zich optimaal te ontwikkelen en hen zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst, en met respect voor anderen actief deelnemen aan de samenleving. Ons onderwijs is van oudsher de stuwende kracht achter emancipatie. We willen dat onderwijs (opnieuw) de grote gelijkmaker wordt. Dat houdt in dat we gerichte (extra) investeringen moeten doen en voor onze doelen een tijdspad moeten nemen van minimaal 10 jaar. Ook betekent het nastreven van gelijkheid dat we ongelijke investeringen moeten doen, we zullen ons daarom focussen op dat waar we het meeste verschil mee kunnen maken. We zetten in op een duurzame cultuurverandering van een leven lang leren, waarbij de overgangen tussen onderwijssectoren en de arbeidsmarkt soepel verlopen. De onderwijsagenda bestaat uit drie actielijnen:

Actielijn 1: Kwaliteit van het onderwijs

- Er zijn voldoende kwalitatief goede professionals in de kinderopvang, in het onderwijs en in het naschools aanbod.
- Ieder kind en jongere doet mee en heeft indien nodig een integraal passend aanbod van onderwijs en ondersteuning en zorg, dat tot stand komt in samenhang met de vijfhoek van ouders, onderwijs, gemeente, WIJ en jeugdhulpaanbieders
- Geen enkel kind of jongere onder de 18 jaar zit langer dan drie maanden thuis zonder een aanbod van passend onderwijs en/of zorg
- Onderwijs is (zoveel mogelijk) inclusief
- (Preventieve) ondersteuning is zoveel mogelijk collectief en in de directe leefomgeving
- Efficiëntere inzet van ondersteuning en jeugdhulp in het onderwijs
- Vraag naar (intensieve) individuele jeugdhulp vermindert
- Schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten (zonder startkwalificatie) vermindert

Actielijn 2: Onderwijs als gelijkmaker

- Scholen zijn zoveel mogelijk een afspiegeling van de wijk waarin ze staan
- Alle kinderen hebben recht op 16 uur voor- en voerschoolse educatie
- Ieder kind heeft toegang tot de voor haar/ hem best passende vorm van onderwijs
- Onderwijsachterstanden aan het begin van de basisschool én in groep 3 verminderen.
- Kinderen doorlopen hun schoolloopbaan optimaal; overgangen verlopen soepel (verticale doorgaande lijn)
- Voorschools, schools en naschools aanbod sluit goed op elkaar aan (horizontale doorgaande lijn)

Actielijn 3: Leven lang ontwikkelen

- Alle jeugdigen halen een startkwalificatie en hebben kans op werk
- Onderwijs sluit goed aan op de arbeidsmarkt;
- Jongeren kiezen vaker voor opleidingsrichtingen met een relatief grote verwachte vraag vanuit de arbeidsmarkt
- Iedereen kan lezen, schrijven, rekenen en is digitaal zelfredzaam
- Leven lang ontwikkelen op eigen niveau is de nieuwe norm

INHOUDSOPGAVE

1	Samenvatting	1
2	Voorwoord	3
3	Context	4
3.1	Cijfers	4
3.2	Gelijke kansen – leven lang ontwikkelen	4
3.3	Corona	5
3.4	Gebiedsgericht werken	6
4	Visie	7
5	Strategie/Actielijnen	8
5.1	Kwaliteit van het onderwijs	8
5.1.1	Doelen	9
5.1.2	Acties	9
5.2	Onderwijs als gelijkmaker	12
5.2.1	Doelen	13
5.2.2	Acties	13
5.3	Leven lang ontwikkelen	17
5.3.1	Doelen	18
5.3.2	Acties	18
6	Gebiedsgericht werken	20
6.1.1	Regio Deal	20
6.1.2	Nationaal Programma Groningen	20
7	Organisatie	21
7.1	Overleg vormen	21
7.2	Rol gemeente	21
8	Monitoring	23
9	Financiën	24
10	Bijlagen	25
10.1	Achtergrond en kaders	25

2 VOORWOORD

Goed onderwijs is essentieel voor de toekomst van de kinderen in onze gemeente. Alle kinderen hebben recht op het best mogelijke onderwijs, ongeacht hun achtergrond of het inkomen van de ouders. Goed onderwijs is een belangrijk middel om de effecten van armoede en kansenongelijkheid te verkleinen. Scholen kunnen een grote rol spelen bij het veilig en gezond opgroeien van kinderen. Met een integraal aanbod op onze (venster)scholen zorgen kinderopvang, onderwijs en gemeente dat kinderen al vroeg samen leren spelen en voorkomen we dat kinderen op de basisschool beginnen met een (taal) achterstand. Samen met de kinderopvang- en schoolbesturen werken we aan scholen die een goede afspiegeling zijn van de maatschappij en de wijk waar de school staat en benutten we de waarde van diversiteit.

Maar de onderwijspartners en de gemeente Groningen willen meer! Door een stevige samenwerking willen we het onderwijs in Groningen verbeteren en een uitstekend leerklimaat realiseren. We gaan voor kwalitatief goed onderwijs dat de ondersteuning biedt die aansluit bij de leerlingen en tegemoetkomt aan de vraag op de arbeidsmarkt. Om kinderen en jongeren optimaal uit te dagen, zich te ontwikkelen en hen zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst. Dat is wat ons bindt.

Hoe we dat de komende jaren willen doen staan op hoofdlijnen beschreven in de onderwijsagenda.

Carine Bloemhoff, Wethouder Onderwijs

3 CONTEXT

3.1 CIJFERS

De gemeente Groningen omvat per 1 januari 2019 de voormalige gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer en had in januari 2020 231.309 inwoners. Groningen is een jeugdige en nog steeds groeiende gemeente.

Binnen de gemeentegrenzen wordt onderwijs geboden op alle niveaus; van voorschools tot wetenschappelijk onderwijs. Bovendien zijn verschillende onderwijsstromingen vertegenwoordigd en wordt speciaal onderwijs en internationaal onderwijs aangeboden. De gemeente Groningen telt 52 basisscholen, 5 speciaal basisscholen, 19 speciaal (voortgezet) scholen en 27 voortgezet onderwijs scholen. In totaal tellen deze scholen ruim 30.000 leerlingen. Daarnaast ontwikkelen nog eens zo'n 3.000 kinderen zich op een voorschoolse voorziening en zijn er 4 mbo-scholen en 3 kennisinstellingen. Bij elkaar bieden we in de gemeente ruim 100.000 inwoners kansen op ontwikkeling tot zelfstandige, zelfredzame en betrokken burgers.

3.2 GELIJKE KANSEN – LEVEN LANG ONTWIKKELEN

Alle kinderen hebben recht op een goede doorgaande leerlijn, ongeacht hun achtergrond, het inkomen van de ouders of de wijk waarin ze wonen. Toch neemt de onderwijssegregatie toe en is het hebben van gelijke kansen niet voor ieder kind de standaard. In het basisonderwijs loopt 7% van de leerlingen risico op onderwijsachterstand¹. In sommige wijken van Groningen is dit percentage relatief hoog, zoals in De Hoogte (28%) en Selwerd (18%). Kinderen met een leerlinggewicht (basisonderwijs) wonen met name in de wijken. De Hoogte, Selwerd, De Wijert, en Beijum. De achterstand van leerlingen met een migratieachtergrond is de laatste jaren sterk verminderd. Sinds 2019 verdeelt het ministerie de middelen over scholen in het primair onderwijs en gemeenten aan de hand van achterstandsscores² per school en gemeente.

Een op de zes kinderen in de gemeente Groningen leeft in armoede en loopt daardoor een risico op gezondheids- en ontwikkelingsachterstand. Onze missie is om de armoede-overdracht van ouder op kind te doorbreken zodat alle kinderen dezelfde kansen hebben³.

De afgelopen jaren is het aantal voortijdige schoolverlaters gedaald: van boven de 500 acht jaar geleden, via 295 in het schoolseizoen 2013-2014, tot 237 in het schoolseizoen 2014-2015. In het schoolseizoen 2017-2018 is het aantal 303, inclusief Haren en Ten Boer. Het percentage ligt al jaren rond de 2,5 procent. De landelijke trend is dat het aantal voortijdige schoolverlaters weer stijgt, ook in de gemeente Groningen is deze stijging te zien. Per 1 januari 2019 is de wet 'regionale samenwerking vsv en jongeren in een kwetsbare positie' in werking getreden.

1 Basismonitor Groningen; d.d. 2020

2 Met de indicator 'onderwijsachterstandsscore' berekent het CBS op basis van meerdere omgevingskenmerken die vanuit bestaande registraties beschikbaar zijn, het risico op een onderwijsachterstand per leerling. Vervolgens telt het CBS deze risico's – op basis van door OCW opgestelde formules – op tot achterstandsscores per school en gemeente.

De achterstandsscores per school worden in principe jaarlijks in februari gepubliceerd op de website van het CBS. De scores per gemeente verschijnen in principe ieder jaar in juli.

3 Ontwikkelplan Toekomst met perspectief; d.d. 2019

De wet beoogt dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder startkwalificatie optimaal worden ondersteund bij het vinden van een passende plek dankzij een sluitend vangnet van partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en werk. Wanneer in dit verband over kwetsbare jongeren gesproken wordt zijn dit vooral leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs (vso), het praktijkonderwijs (pro), de basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-basis), studenten van de entreeopleidingen en van sommige mbo 2-opleidingen en jongeren die zonder startkwalificatie de school verlaten hebben.

De onderwijsinspectie uitte in 2018 haar zorgen over de daling van hoogpresteerders. Deze daling is goed zichtbaar in lange termijn trends in internationale studies, voor het primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo).

Sinds 2014 daalde het aantal werkloze jongeren⁴. In 2014 ging het om bijna 13 procent, eind 2019 lag het werkloosheidspercentage onder jongeren op 6,7%. Helaas worden jongeren op de arbeidsmarkt hard getroffen door de coronacrisis. Sinds de crisis is de jeugdwerkloosheid gestegen van 6,3% in februari 2020 naar 10,7% in september 2020. Jongeren zonder startkwalificatie⁵ zijn over de jaren heen vaker werkloos dan jongeren met een startkwalificatie. Van de jongeren met een startkwalificatie was in 2019 4,9 procent werkloos. Onder jongeren zonder startkwalificatie was dit met ruim 9 procent bijna twee keer zoveel.

3.3 CORONA

Tijdens het opstellen van deze onderwijsagenda, kregen we onverwachts te maken met de coronacrisis. Een wereldwijde epidemie met verregaande gevolgen voor het land en voor het onderwijs. Kinderen en jongeren kregen hierdoor 12 weken onderwijs op afstand in plaats van op school, en de eindtoets in het primair onderwijs en het centraal eindexamen in het voortgezet onderwijs zijn komen te vervallen. De kwaliteit en continuïteit van het onderwijs en het leerproces van kinderen stond hiermee onder druk. Leraren, schoolleiders en bestuurders deden er alles aan om hun leerlingen en studenten toch nog zo goed mogelijk onderwijs te bieden. Het was een periode waarin de veranderingen elkaar snel opvolgden en de voorbereidingstijd schaars was. Desalniettemin hebben de kinderopvang- en onderwijspartners in de gemeente het uitstekend weten op te pakken en kan eenieder trots zijn op de stevige onderlinge samenwerking, die ook in deze crisisperiode op positieve wijze werd ingezet.

Maar we zijn er nog niet. Als gevolg van het volgen van onderwijs op afstand, hebben sommige leerlingen en studenten een (extra) onderwijsachterstand opgelopen. Dit vraagt extra inzet van het onderwijs om deze achterstanden in beeld te brengen en weg te werken. Schoolbesturen gaven aan dat voor andere leerlingen en studenten deze periode juist een heel positieve impact had op de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling (o.a. door betere concentratie en eigen tempo). De niveauverschillen zijn hierdoor toegenomen, wat dus ook een uitdaging vormt om het fysiek onderwijs in klassen weer goed vorm te geven.

Daarnaast brengt een crisis ook veel waardevolle lessen met zich mee en biedt dit de uitgelezen kans om onze visie op onderwijs te herzien. Het incorporeren van het online leren in ons "normale" systeem biedt bijvoorbeeld mogelijkheden betreffende huisvestingskosten en reistijd. Ook biedt het perspectief voor het groeiende lerarentekort. Wanneer gemengd onderwijs gedeeltelijk schaalbaar wordt georganiseerd, biedt het leraren de kans om meer van hun tijd in te zetten op de persoonlijke ondersteuning van de leerlingen en kunnen ze algemenere zaken (zoals het uitleggen van theorie) "overlaten" aan digitale middelen. Het is interessant om dit verder

⁴ CBS Arbeidsdeelname en werkloosheid

⁵ Startkwalificatie betekent een diploma op havo-, vwo- of mbo-2-niveau

te onderzoeken, in de verwachting dat leraren op deze manier veel meer maatwerk kunnen leveren en hun werkdruk beter kunnen reguleren. Uiteraard blijft voorop staan dat innovaties ten goede moeten komen aan de kwaliteit van het onderwijs. De mogelijkheid om theorie filmpjes terug te kijken op ieder gewenst moment en de meer persoonlijke aandacht tijdens de fysieke contacturen, biedt leerlingen ook meer kansen en kan bijdragen aan hun ontwikkeling.

Investeren in het onderwijs is essentieel om het Nederlandse onderwijs uit de gevolgen van deze crisis te leiden en om jongere generaties perspectief te bieden. Het is een investering voor de lange termijn met individueel, economisch en maatschappelijk rendement. Langer lopende vraagstukken - zoals kansengelijkheid, arbeidsmarkttoeleiding en leesvaardigheid - zijn door de crisis nog meer op scherp gezet en vragen juist nu om gerichte investeringen.

3.4 GEBIEDSGERICHT WERKEN

In de wijkvernieuwingswijken is de gemeente, met de inzet van gebiedsontwikkelaars en netwerkers sociaal domein, in gebiedsteams aan de slag gegaan met meerjarige fysiek en sociale programma's in de wijk. In 2020 zijn er 4 uitvoeringsprogramma's met begroting gemaakt in de wijkvernieuwingswijken. Onderdeel van de programma's zijn de sociale opgaven. De opgaven zijn tot stand gekomen in een proces met de partners en bewoners in de wijk, en worden ook zoveel mogelijk uitgevoerd met partners en bewoners in de wijk. In de wijkvernieuwing is er veel aandacht voor de onderwijs- en bredere ontwikkelingskansen van kinderen. Zo worden het naschools aanbod, de zomeractiviteiten en de verlengde schooldag afgestemd op de behoeften van de wijk. Ook de plek van de school in de wijk wordt versterkt middels het IHP en de wijkvernieuwing. Middels de Regio Deal en het Nationaal Programma Groningen komt er in de noordelijke en oostelijke wijken een extra impuls op deze wijkvernieuwingsprogramma's.

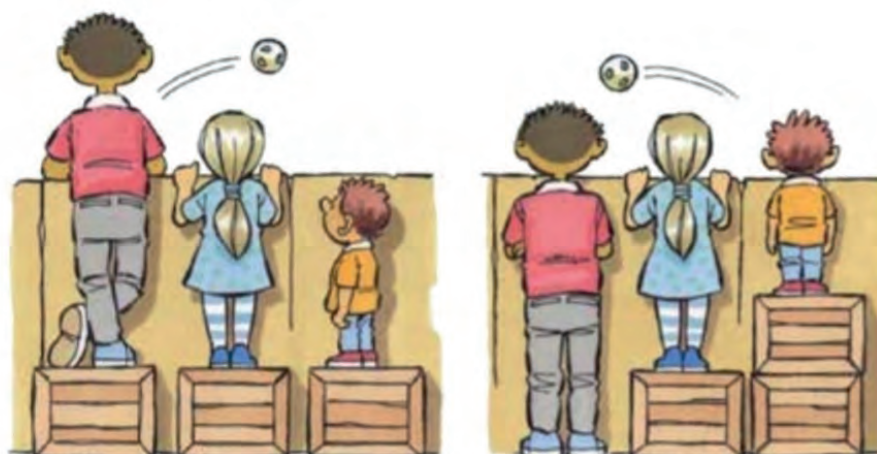
Gegeven de ongelijke uitdagingen waar scholen in bepaalde dorpen en wijken voor staan, vraagt werken aan gelijke kansen om ongelijke investering en inzet van middelen. Daarom wordt met het voorliggende onderwijsprogramma de focus gelegd op de scholen die voor de grootste uitdaging staan, gebaseerd op de achterstandsscore van DUO. Deze scholen liggen veelal in de wijkvernieuwingswijken.

4 VISIE

Wie Groningen zegt, zegt onderwijs. Het onderwijsaanbod in de stad is groot en divers. In totaal ontvangen ruim honderdduizend mensen in de gemeente onderwijs op alle niveaus. Daarnaast heeft Groningen een rijke onderwijstraditie. In 1614 werd één van de eerste universiteiten in Nederland hier gesticht. Meer recent hebben nieuwe onderwijsconcepten zoals de Middenschool, de Vensterschool en het Technasium hun wortels in Groningen. Samen met onze partners blijven we ons inzetten om het onderwijs in Groningen te vernieuwen en een uitstekend leerklimaat voor onze kinderen te realiseren. We gaan voor kwalitatief goed onderwijs met een doorlopende leerlijn. Onderwijs dat goed op elkaar aansluit en dat de ondersteuning biedt die aansluit bij de leerlingen en studenten en tegemoetkomt aan de vraag op de arbeidsmarkt. Om iedereen uit te dagen zich optimaal te ontwikkelen en hen zo goed mogelijk voor te bereiden op de toekomst. Voldoende goede leraren en schoolleiders zijn cruciaal voor de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs, en onmisbaar voor de verbetering ervan.

Onderwijs is de sleutel tot persoonlijke ontwikkeling, maar ook tot voorspoed en welzijn van de samenleving als geheel. We willen dat kinderen en jongeren hun talenten optimaal ontwikkelen en uitgroeien tot zelfstandige mensen die voorbereid zijn op hun toekomst en met respect voor anderen actief deelnemen aan de samenleving. Ons onderwijs is van oudsher de stuwende kracht achter emancipatie. We willen dat onderwijs (opnieuw) de grote gelijkmaker wordt. Dat houdt in dat we gerichte (extra) investeringen moeten doen en voor onze doelen een tijdspad moeten nemen van minimaal 10 jaar. Ook betekent het nastreven van gelijkheid dat we ongelijke investeringen moeten doen. We zullen ons daarom focussen op die scholen waar we het meeste verschil mee kunnen maken.

We zetten in op een duurzame cultuurverandering van een leven lang leren, waarbij de overgangen tussen onderwijssectoren en de arbeidsmarkt soepel verlopen. De toekomst begint bij de kinderopvang. Die moet kwalitatief op orde zijn, met goede en voldoende pedagogisch medewerkers voor de groep. Daarna volgt het basisonderwijs en voortgezet onderwijs waarbij ieder kind, ongeacht achtergrond, zich maximaal weet te ontwikkelen en waar kinderen met beperkingen zoveel mogelijk meedoen in het reguliere onderwijs. Dit alles onder begeleiding van kwalitatief hoogwaardig geschoolde leerkrachten. Het beroepsonderwijs en hoger onderwijs leiden studenten op voor de arbeidsmarkt en vormt hen tot breed geïnteresseerde en betrokken burgers. We zien dit niet meer als eindstation, maar het beginpunt van een leven lang leren. Met een persoonlijk ontwikkelbudget⁶ kunnen werkenden en niet-werkenden blijven in hun vak of zich om laten scholen voor een nieuw beroep als het tijd is om de bakens te verzetten. Onderwijs heeft een duidelijke rol in de continue ontwikkeling van de beroepsbevolking.

⁶ Met het STAP-budget (Stimulans ArbeidsmarktPositie) van de Rijksoverheid kunnen zo'n 100.000 tot 200.000 mensen per jaar aanspraak maken op een persoonlijk ontwikkelbudget van €1000 tot €2000 per persoon. Een breed scala aan opleidingen en cursussen komt daarvoor in aanmerking. Iedereen komt in aanmerking voor het STAP-budget, waarbij wel wordt gekeken of iemand niet al recht heeft op studiefinanciering of andere vormen van publieke financiering van onderwijs.

5 STRATEGIE/ACTIELIJNEN

5.1 KWALITEIT VAN HET ONDERWIJS

Kwalitatief goed en voldoende voorschools aanbod en onderwijs is essentieel voor de toekomst van de kinderen in onze gemeente. Kinderopvanginstellingen en scholen zetten zich volop in om de kwaliteitseisen en ambities te behalen die in het gemeentelijk kwaliteitskader voorschoolse en vroegschoolse voorzieningen zijn opgenomen. In de wet staat waar het onderwijs ten minste aan moet voldoen, de onderwijsinspectie waarborgt deze basiskwaliteit. Door een stevige samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs en gemeente willen we het onderwijs in Groningen verder verbeteren en een uitstekend leerklimaat realiseren.

Het is in het belang van de kansen voor kinderen en kwalitatief goed onderwijs dat er voldoende gekwalificeerde pedagogische medewerkers en leraren werkzaam zijn in de kinderopvang en het onderwijs. De scholing van de beroepskrachten in vve, opbrengstgericht werken en/of NT2 vindt volop plaats.

In heel Nederland is het lerarentekort een groeiend probleem, ook in de regio Groningen. Schoolbesturen geven aan dat ze moeilijk leraren kunnen vinden om vacatures op te vullen of om in te vallen tijdens uitval van het zittende personeel. Zowel het primair als voortgezet onderwijs in de regio Groningen krijgt de komende jaren te maken met een dalende werkgelegenheid voor leraren⁷. In de periode 2019 – 2029 daalt de werkgelegenheid naar verwachting met respectievelijk 3,4% en 11,7%.

Ondanks de dalende werkgelegenheid wordt er een tekort aan leraren verwacht. Het tekort ontstaat onder andere door de uitstroom van (oudere) leraren en een beperkte instroom in de sector. In de regio Groningen zal het tekort in de periode tot 2019-2024 naar verwachting toenemen tot 62 fte in het primair onderwijs en 65 fte in het voortgezet onderwijs. Ook door de coronacrisis neemt de druk op voldoende beschikbare leerkrachten toe. We zien dat door de RIVM-maatregelen leraren eerder thuis moeten blijven en de druk op de vervanging hierdoor sterk toeneemt. Het is daarom van belang dat leraren voorrang krijgen bij een coronatest.

Alle kinderen en jongeren die naar school moeten verdienen een passende plek binnen het onderwijs. Dat is helaas in de praktijk nog niet altijd het geval; vooral bij de overgangen tussen scholen komen er nog wel eens leerlingen tussen wal en schip. Om ervoor te zorgen dat niemand gedwongen thuis zit, ieder kind een geschikte plek krijgt en om langdurig schoolverzuim te voorkomen, is samenwerking tussen schoolbesturen onderling en met de gemeente noodzakelijk. We willen de zorg zo vroeg, kort, licht en dichtbij mogelijk bij het onderwijs organiseren, en een goede aansluiting realiseren tussen onderwijs en gemeentelijke zorg. Ons uitgangspunt is één kind, één gezin, één plan, één regisseur.

Passend onderwijs legt een zorgplicht bij scholen. Dat betekent dat scholen ervoor verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Hiervoor werken reguliere en speciale scholen samen in samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het speciaal onderwijs bestaat uit 4 clusters: cluster 1 betreft blinde en slechtziende kinderen; cluster 2 betreft dove en slechthorende kinderen en kinderen met een taal- spraakontwikkelingsstoornis; cluster 3 betreft motorisch beperkte, verstandelijk beperkte en langdurig zieke kinderen; en cluster 4 betreft kinderen met psychische stoornissen en gedragsproblemen. De scholen in cluster 3 en 4 zijn onderdeel van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

De verantwoordelijkheid voor het aanvullend bieden van Jeugdhulp, ook onder schooltijd, ligt op basis van de Jeugdwet bij de gemeente. Dit betreft jeugdhulp in het kader van opgroei- en opvoedproblemen, psychische problemen en stoornissen en/of gedragsproblemen die het volgen van (passend)onderwijs belemmeren en/of risico's op thuiszitten veroorzaken.

⁷ Rapport: 'De toekomstige arbeidsmarkt voor onderwijspersoneel po, vo en mbo 2019-2029'

De grens tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp is niet altijd even duidelijk. Dat maakt een integrale benadering van (passend) onderwijs en jeugdhulp in het kader van Aansluiting Jeugdhulp - Onderwijs noodzakelijk. Dat op zijn beurt vraagt om een intensieve samenwerking tussen gemeente (jeugdpreventie, jeugdhulp en leerplicht), de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en andere betrokken partijen zoals het mbo, WIJ-Groningen en Jeugdgezondheidszorg.

Voortijdige schooluitval gaan we tegen. Dat is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolbesturen en gemeente, die begint bij het handhaven van de leerplicht. Ook als de formele leerplicht en kwalificatieplicht zijn verstreken (bij 18 jaar) blijft dit het doel.

Kaderende en aanpalende beleidsnota's: Werkprogramma; Kadernotitie Transformatieagenda jeugdhulp Groninger gemeenten; Actieplan Toegankelijke Stad Groningen; Thuiszitterspact Groningen

5.1.1 Doelen

- Ieder kind kwalitatief goed onderwijs
- Vermindering (dreigend) tekort aan leraren
- Ieder kind en jongere doet mee en heeft indien nodig een integraal passend aanbod van onderwijs en ondersteuning en zorg, dat tot stand komt in samenhang met de vijfhoek van ouders, onderwijs, gemeente, WIJ en jeugdhulpaanbieders
- Geen enkel kind of jongere onder de 18 jaar zit langer dan drie maanden thuis zonder een aanbod van passend onderwijs en/of zorg
- Onderwijs is (zoveel mogelijk) inclusief
- (Preventieve) ondersteuning is zoveel mogelijk collectief en in de directe leefomgeving
- Efficiëntere inzet van ondersteuning en jeugdhulp in het onderwijs
- Vraag naar (intensieve) individuele jeugdhulp vermindert
- Schoolverzuim en vroegtijdig schoolverlaten (zonder startkwalificatie) vermindert

5.1.2 Acties

Samenwerking in de regio biedt de grootste kans om het lerarentekort aan te pakken. De onderwijsarbeidsmarkt wordt namelijk sterk regionaal bepaald. In de regio Groningen hebben de schoolbesturen en pabo's Hanzehogeschool Groningen en NHL Stenden (Emmen, Groningen en Leeuwarden) een vacaturesite gelanceerd '**SchoolpleinNoord**'⁸. Daarnaast kijkt het UWV met het Participatiefonds waar kansen liggen om de inzet van het fonds te versterken. Het fonds betaalt de uitkeringskosten van werkzoekend onderwijspersoneel als een schoolbestuur heeft voldaan aan de voorwaarden die in het reglement staan. Voor schoolbesturen is dit een financiële stimulans om voldoende bezetting aan onderwijspersoneel te krijgen. Om de uitkeringskosten in het primair onderwijs zo laag mogelijk te houden, helpt het Participatiefonds werkzoekende onderwijzers bij het vinden van een nieuwe baan in het onderwijs. Het UWV faciliteert en stimuleert de samenwerking tussen alle betrokken partijen. We kijken, mede naar aanleiding van de aangenomen motie **kansen voor de klas**, samen met de arbeidsmarktregio en het onderwijsveld naar wat er aanvullend nodig is en wat de mogelijkheden zijn.

We verbeteren de samenhang in voorzieningen. In het ambitiedocument Nieuwe Impuls Groninger Vensterschool hebben we samen met de kinderopvang en het onderwijs een gezamenlijke ambitie vastgelegd ten aanzien van een samenhangende aanpak van onderwijs, opvang en zorg. De komende jaren ontwikkelen we dit gedachtegoed verder door. Kenmerkend is het toewerken naar een meer integraal aanbod. Ieder heeft en behoudt zijn expertise, maar er wordt gewerkt vanuit één team en één pedagogisch-didactische visie. In de pedagogische omgeving van het kind wordt meer samenhang gebracht, kan het kind beter worden gevolgd,

⁸ DvhN: 'Vacaturesite SchoolpleinNoord gaat lerarentekort te lijf' (11 juni 2020)

waardoor het zich beter kan ontwikkelen. Er bestaat geen blauwdruk voor de **Vensterschool-, IKC-, Brede school-gedachte**, het past en sluit aan bij de wijk of het dorp waarin het staat. De voorzieningen kunnen gevestigd zijn in één gebouw, maar een netwerk of campusmodel (meerdere instellingen bij elkaar gevestigd) is voor veel locaties een meer realistische optie.

Ook willen we een uitdagende omgeving creëren voor hoger begaafde en excellerende kinderen, door specifieke aandacht voor deze groep via onderwijsvoorzieningen zoals **plusklassen** en **Leonardoklassen**. We bieden een doorgaande lijn voor Engelstalig internationaal onderwijs in de regio, startend in de voorschoolse periode, via primair en voortgezet onderwijs naar hoger onderwijs.

Onderwijsbesturen en gemeente organiseren **continue afstemming** in de ontwikkelingen tussen passend onderwijs en de transformatie van het jeugdstelsel. Allebei hebben immers veel met elkaar te maken in het leven van kinderen en jongeren. Duurzame effecten voor kinderen vragen daarom dan ook voor een gezamenlijke inspanning.

De samenwerkingsverbanden PO en VO organiseren vooralsnog jaarlijks op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met de gemeente over de **ondersteuningsplannen** die worden opgesteld in het kader van Passend Onderwijs.

Middels een commissie wordt jaarlijks in een gezamenlijke bijeenkomst geïnventariseerd welke jongeren mogelijk niet kunnen worden geplaatst in het VO, en er worden afspraken gemaakt over vervolgacties. Ten behoeve van goede keuzes voor vervolgonderwijs organiseren schoolbesturen van het basisonderwijs meer (structureel) voorlichting over beroepen en beroepsperspectief. Schoolbesturen ontwikkelen/hanteren digitale doorstroomdossiers voor de overgang PO-VO en VMBO-MBO, waarbij de overgang van de jongeren naar het vervolgonderwijs kan worden gevolgd. Voor de overgang PO-VO hanteren we daarbij de systematiek van de **Plaatsingswijzer**.

Verder experimenteren we, vooral in het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) samen met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs, met vormen van **collectieve ondersteuning** onder schooltijd en met collectieve onderwijs-zorg-arrangementen.

Bij veel jongeren die uitvallen is er sprake van **multi-problematiek**. Dit vraagt om een integrale samenwerking tussen de verschillende domeinen. Binnen het onderwijs wordt er intensief samengewerkt met de ondersteuners van het onderwijs (SLB/BAT), de RMC+ medewerkers en de School als Wijk/VO WIJ medewerkers. Men weet elkaar steeds beter te vinden en er zijn duidelijke afspraken over wie de regie heeft bij de ondersteuning van de jongere. We blijven aandacht besteden aan de samenwerking en organiseren bijeenkomsten om de kennis te verbreden en elkaar beter te leren kennen.

We blijven inzetten op de intensieve samenwerking met gemeenten en onderwijs. We bespreken met elkaar de jongeren die dreigen uit te vallen en uitgevallen zijn. Bij de jongeren die uitgevallen zijn proberen we een warme overdracht vanuit het onderwijs naar het RMC te realiseren. Naast samenwerking met het onderwijs, zoeken we ook de afstemming met de afdelingen participatie van de gemeenten van de RMC-regio om een passende participatie te kunnen organiseren. We blijven aandacht hebben voor een **sluitende aanpak** waarbij er sprake is van kennisuitwisseling en het delen van beleidsontwikkelingen.

In juli 2020 hebben de gemeenten en het onderwijs in de RMC-regio een nieuw regionaal programma voor de periode 2020-2024 ingediend bij het ministerie. Het opstellen van een regionaal programma is sinds 1 januari 2019 wettelijk verankerd en wordt structureel door de Rijksoverheid gefinancierd. Er is een uitbreiding gekomen in de **regionale aanpak Voortijdig Schoolverlaten (VSV)**. In de vorige planperiode was aan de regio's gevraagd om aandacht te besteden aan het bestrijden van VSV bij regulier VO en MBO en aan kwetsbare jongeren (PRO/ VSO en oud VSV'ers). Voor de nieuwe planperiode blijven deze doelstellingen (o.a. landelijk maximaal 20.000 VSV'ers in 2024) van kracht en worden aangevuld met doelstellingen/ streefcijfers voor het laten terugkeren naar school dan wel aan het werk gaan.

Voorkomen is beter dan genezen. Het RMC+ is een van de instrumenten die voor **preventie** wordt ingezet. Trajectbegeleiders uit de 4 RMC-regio's van de arbeidsmarktregio zijn hiervoor wekelijks in alle mbo-locaties te vinden. De RMC+ medewerker geeft voorlichting aan teams en zo mogelijk aan eerstejaarsgroepen. Naast voorlichting zit de meerwaarde van dit project in de focus op aanwezigheid op de locatie, de adviesfunctie in zaken waar verzuim een rol speelt en de effectiviteit van de gesprekken. Zodra er sprake is van verzuim, gaat de trajectbegeleider in gesprek met de jongere. Dit ongeacht de woongemeente van de jongere. We zetten met ingang van de begroting 2021 structureel extra in op leerplicht en het tegengaan van voortijdig schoolverlaten.

Net als de RMC+ preventiemedewerkers, zijn er op alle mbo-locaties ook **School als Wijk** medewerkers aanwezig. Deze professionals werken in een team samen om leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen. Ze vormen op de scholen een hechte combinatie met de docenten, mentoren en de RMC+ preventiemedewerkers. Soortgelijke ondersteuning wordt ook geboden op het voortgezet onderwijs door een stedelijk **VO-WIJ team** bestaande uit WIJ-medewerkers met verschillende expertises. Doel van deze laagdrempelige ondersteuning in school is om vroegtijdig problemen en ontwikkelingsachterstanden te signaleren en aansluitend passende ondersteuning te bieden.

Het **Thuiszitterspact** met als motto 'Elke thuiszitter is er één te veel' betreft een gezamenlijke aanpak van de samenwerkingsverbanden po en vo in de stad Groningen, mbo, gemeente Groningen, Leerplicht/RMC, WIJ Groningen en GGD Groningen. De afgelopen jaren heeft de gemeente middels dit Thuiszitterspact met de betrokken partijen de eerste aanzet gegeven voor een goede invulling van passend onderwijs met tevens oog voor de preventieve kant. Denk hierbij onder anderen aan de extra inzet van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en het oprichten van de VO-WIJ teams (preventieve ondersteuning door vaste medewerker van de

WIJ per school) en het instellen van Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp (AOJ) teams in het vo (afstemmingsoverleg tussen vaste contactpersonen vanuit de school, leerplicht, JGZ en WIJ per schoollocatie). Daarnaast zijn, in het verlengde van- maar niet vallend onder- het Thuiszitterspact, een aantal pilots opgestart waarbij jeugdhulp collectief wordt aangeboden op een aantal scholen. Het huidige Thuiszitterspact liep medio augustus 2020 af. Inmiddels is er bestuurlijk besloten het Thuiszitterspact te verlengen en hier een extra thema aan toe te voegen, te weten **'Aansluiting jeugdhulp-onderwijs'**. De acties die hiervoor nodig zijn zullen middels een nieuw uitvoeringsplan inzichtelijk gemaakt worden, evenals de (financiële) consequenties, randvoorwaarden etc. Verwachting is dat deze eind 2020 /begin 2021 bestuurlijk zal worden voorgelegd.

5.2 ONDERWIJS ALS GELIJKMAKER

Scholen kennen een gemengd leerlingenbestand, waar leerlingen van verschillende sociaaleconomische achtergronden elkaar ontmoeten en tot elkaar verbonden voelen. In Groningen is de afgelopen jaren de ongelijke verdeling over scholen van leerlingen met verschillende sociaaleconomische achtergronden snel toegenomen. In het rapport 'De Staat van het Onderwijs'⁹ is te lezen dat in Groningen 60 procent van de basisschoolleerlingen van school zou moeten veranderen om te komen tot een gelijke verdeling over scholen van leerlingen met hoog- en laagopgeleide ouders. Recenter heeft de onderwijsinspectie gerapporteerd dat de toename van segregatie niet verder doorzet, maar is gestabiliseerd. Desondanks ligt er nog steeds een grote opgave voor het onderwijs en de gemeente om sociale inclusie en gelijke kansen te bevorderen.

Voor een groot deel heeft de segregatie in het basisonderwijs te maken met de samenstelling van de wijken waar scholen staan. Segregatie ontstaat dus al als iedereen naar de dichtstbijzijnde school gaat, want in de ene wijk wonen nu eenmaal meer mensen met bijvoorbeeld een hoog opleidingsniveau dan in de andere. Uit het onderzoek van de Onderwijsinspectie blijkt echter dat scholen vaak homogener zijn dan de buurt waarin ze staan. In gemengde wijken hebben scholen dus niet vanzelfsprekend ook een gemengd leerlingenbestand. De verklaring daarvoor ligt grotendeels in het keuzegedrag van ouders en leerlingen. Ouders vinden het belangrijk dat een basisschool dichtbij is, maar – zeker in plaatsen waar het aanbod ruim is – laten ze ook andere eigenschappen van een school meewegen. Ouders kiezen vaak voor scholen met leerlingen met een vergelijkbare achtergrond. In het voortgezet onderwijs is sociale segmentatie minder te verklaren door woonsegregatie. Daar speelt de schoolkeuze van ouders en leerlingen een nog grotere rol.

Iedere ouder wil graag het beste voor zijn of haar kind. De vrijheid in schoolkeuze geeft ouders de gelegenheid een school te kiezen die past bij hun levensbeschouwelijke en pedagogische opvattingen. Tevens zijn er leerlingen voor wie het als gevolg van een specifieke ondersteuningsbehoefte niet mogelijk is onderwijs te volgen op een school in de eigen wijk. Kinderen hebben het recht op een zo volledig mogelijke ontplooiing van hun talenten, zoals opgetekend in het Kinderrechtenverdrag. Het is daarom een verrijking dat er sprake is van een

⁹ *Onderwijsverslag De Staat van het Onderwijs 2016/2017, Inspectie van het Onderwijs (april, 2018).*

breed palet aan scholen van verschillende signatuur. Toegankelijkheid van de best passende vorm van onderwijs voor alle kinderen – ongeacht achtergrond, het inkomen van de ouders of de wijk waarin ze wonen – is daarbij cruciaal.

Naast school zijn ook thuis en vrije tijd belangrijke domeinen waarin kinderen opgroeien. Het werken aan minder onderwijssegregatie, meer sociale inclusie en meer gelijke kansen kan daarom alleen succesvol zijn als alle partners hun rol oppakken. Een integrale benadering van de drie leefwerelden (thuis, school en vrije tijd/wijk) is daarbij essentieel. Ieder individu kan bijdragen aan een samenleving waarin iedereen wordt gewaardeerd en zonder vooroordeel de juiste kansen kan krijgen. *It takes a village to raise a child.*

In juli 2016 is het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap in werking getreden. In dit verdrag is bepaald dat landen moeten zorgdragen voor een inclusieve samenleving. Een onderdeel van de inclusieve samenleving is inclusief onderwijs. Het recht op inclusief onderwijs houdt in dat niemand wordt uitgesloten vanwege een beperking en iedereen welkom is. Kinderen leren, spelen en werken samen en ieder kind kan zich optimaal ontwikkelen, met de ondersteuning en zorg die daarvoor nodig is. Kinderen hebben gelijke kansen en hebben respect voor elkaar en voor de verschillen tussen elkaar. Door de schoolbesturen worden zowel de kansen als belemmeringen van inclusief onderwijs gezien. Zij onderschrijven de ambitie van gelijkwaardigheid voor alle leerlingen, maar zien dat het vanwege specifieke ondersteuningsbehoeften niet voor alle leerlingen wenselijk en mogelijk is om onderwijs te volgen binnen het reguliere onderwijs. Met inclusief onderwijs wordt ook bedoeld het geven van onderwijs aan specifieke doelgroepen -die niet binnen de reguliere klassensetting passen- maar die wel binnen de muren van een reguliere school lessen volgen, op welke manier dan ook. Hierdoor kunnen de kinderen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben binnen de muren van het regulier onderwijs.

Kaderende en aanpalende beleidsnota's: Investeren in onderwijs; Voor alle (jonge) kinderen gelijke kansen; Positief Opgroeien; Maatschappelijk akkoord Sociale inclusie in het onderwijs; Een leven lang sporten en bewegen in Groningen; Kunst en cultuur voor iedereen; Toekomst met Perspectief; Regiodeal Groningen Noord; Lokaal Programmaplan Nationaal Programma Groningen; Kansrijke Start Groningen; Actieplan Toegankelijke Stad Groningen

5.2.1 Doelen

- Scholen zijn zoveel mogelijk een afspiegeling van de wijk waarin ze staan
- Alle kinderen hebben recht op 16 uur voor- en vroegschoolse educatie
- Ieder kind heeft toegang tot de voor haar/ hem best passende vorm van onderwijs
- Onderwijsachterstanden aan het begin van de basisschool én in groep 3 verminderen.
- Kinderen doorlopen hun schoolloopbaan optimaal; overgangen verlopen soepel (verticale doorgaande lijn)
- Voorschools, schools en naschools aanbod sluit goed op elkaar aan (horizontale doorgaande lijn / verlengde schooldag)

5.2.2 Acties

De **eerste 1000 dagen** van een kind zijn cruciaal voor een goede en kansrijke start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijken een belangrijke voorspeller te zijn van fysieke en mentale problemen op latere leeftijd. De gemeente Groningen, Menzis, gynaecologen, verloskundigen, kraamzorg, jeugdgezondheidszorg, huisartsen, wijknetwerken en relevante andere partners werken intensief samen om te komen tot een integrale aanpak in de geboortezorg die kwetsbare gezinnen een veilige, kansrijke en gezonde start biedt.

We zetten gezamenlijk vanuit voorschoolse instellingen, primair onderwijs en gemeente in op vroegtijdige signalering van achterstanden en intensivering van de **voor- en vroegschoolse educatie**. We bieden alle jonge kinderen (2 - 4 jaar) 16 uur per week een voor- en vroegschoolse educatie programma van hoge kwaliteit, zodat ze bij de start van de basisschool niet met een achterstand beginnen. Daarnaast werken we verder aan een doorgaande ontwikkelingslijn. We streven naar aantrekkelijke en evenwichtige wijken met een **gevarieerd woonaanbod** dat ruimte biedt aan alle bevolkingsgroepen en leeftijden. Hierbij is het belangrijk dat elke school een kwalitatief goed lesaanbod kent. In een gemengde wijk kent de school ook een gemengd leerlingenbestand. De school heeft een centrale positie in de wijk. Het is een plek waar kinderen graag komen. De school is een kwalitatief hoogwaardig, toonaangevend en toegankelijk gebouw dat een centrale, prominente positie in de wijk heeft en dat uitnodigt het gebouw (of gebouwen) te bezoeken en anderen te ontmoeten.

In maart 2020 heeft de gemeenteraad haar visie op onderwijs en onderwijshuisvesting in de gemeente Groningen vastgesteld. Het tegengaan van onderwijssegregatie en bevorderen van sociale cohesie in de wijk maakt onderdeel uit van de vastgestelde visie op **onderwijshuisvesting**¹⁰. Dat doen we door scholen in wijken met sociale problematiek een prominente positie te laten innemen in de wijkvernieuwingsopgaven, zowel in sociaal-maatschappelijke zin als in de fysieke omgeving. Nieuwe of verbeterde huisvesting voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs, waar mogelijk in combinatie met een integraal aanbod van kinderopvang, sport, welzijn, zorg en cultuur maakt dat de school een belangrijke ontmoetingsplek wordt.

De doelstelling van het integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) 'Investeren in onderwijs' is om gedurende de looptijd (2020-2039) van het IHP alle schoolgebouwen op een hoger niveau te brengen. Daarnaast hebben gemeente en schoolbesturen in 2017 een convenant gesloten met als ambitie: Energie Neutrale Gebouwen (ENG) in 2035.

In het Integraal Huisvestingsplan hebben we de ambitie geformuleerd om de kwaliteit van de onderwijshuisvesting de komende 20 jaar te verbeteren. Een goed schoolgebouw met een goed binnenklimaat draagt bij aan het optimaal kunnen presteren door leerlingen en medewerkers. Daarnaast is de **toegankelijkheid** van de scholen een belangrijk onderwerp van gesprek. Noodzakelijke aanpassingen bij bestaande schoolgebouwen worden veelal gedaan door de scholen zelf in hun rol als eigenaar van het gebouw.

In het schooljaar 2019-2020 zijn we samen met partners binnen de kinderopvang en onderwijs in gesprek gegaan over onderwijssegregatie en gelijke kansen. Het resultaat is een **maatschappelijk akkoord**: Sociale inclusie in het onderwijs. Hiermee committeren alle maatschappelijk akkoord partners aan de doelstelling om gezamenlijk en structureel onderwijssegregatie tegen te gaan en gelijke kansen voor alle kinderen en jongeren te bevorderen. In verband met de coronacrisis, hebben we de gesprekken om te komen tot afspraken met het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs vertraging opgelopen. Deze worden zo snel mogelijk aan het maatschappelijk akkoord toegevoegd.

¹⁰ Integraal huisvestingsplan onderwijs 2020-2039 - 'Investeren in onderwijs' d.d. 2020

Met de pilot **Roots of Empathy** bijvoorbeeld bevorderen we de sociale inclusie binnen de eigen muren van de school. Het programma verhoogt empathie bij kinderen en bevordert hun sociale en emotionele competenties. Het programma is in schooljaar 2019-2020 gestart op vijf basisscholen.

Samen met scholen werken we een pilot uit die zich richt op het organiseren van ontmoetingsprojecten tussen scholen met eenzijdige leerlingpopulaties. Zogenaamde **vriendschapsscholen** organiseren gezamenlijke voor- en naschoolse activiteiten, zodat contacten tussen leerlingen van verschillende achtergronden en uit verschillende buurten kunnen worden bevorderd. Een aantal enthousiaste scholen gaat aan de slag met het uitwerken van de pilot.

Daarnaast is een aantal scholen gestart met een pilot voor **gebiedsgerichte informatievoorziening en voorlichting**. Met drie scholen uit dezelfde wijk is bekeken of de informatievoorziening aan ouders gelijk zou kunnen worden gemaakt. Deze drie scholen presenteren zich nu in een gezamenlijke folder. De folder komt via gebiedsgerichte voorlichtingen en partners in de wijk (consultatiebureau, kinderopvang en WIJ-team) bij ouders terecht. Ook wordt onderzocht of het mogelijk is voor 2 of 3-jarigen en hun ouders gezamenlijke open ochtenden op de basisscholen in de wijk te organiseren.

Met kinderopvang- en onderwijspartners verkennen we middels een taskforce hoe we kunnen komen tot **uniforme aanmeldprocedures** voor basisscholen om sociale inclusie optimaal te bevorderen. We willen hiermee bijdragen aan een stabiele leerlingenstroom en een gelijk speelveld voor alle ouders. De taskforce bestaat uit vertegenwoordigers vanuit verschillende opvang- en schoolbesturen en de gemeente.

We zijn als gemeente Groningen actief betrokken bij de **Gelijke Kansen Alliantie** van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Samen met onze onderwijspartners willen we stevig inzetten op het bevorderen van gelijke kansen voor alle kinderen.

We bevorderen **ouderbetrokkenheid** door de inzet van brugfunctionarissen. Veertien scholen in aandachtsgebieden binnen de gemeente Groningen hebben een brugfunctionaris. De brugfunctionaris is de intermediair tussen 'de wereld van school' en 'de wereld van thuis'. Om diens rol bij de overdracht naar voortgezet onderwijs te onderzoeken, is er vanuit de Gelijke Kansen Alliantie een pilot gestart waarbij de inzet van de brugfunctionaris wordt verbreed. Daarnaast zetten we innovatieve denkracht in van startups om ouderbetrokkenheid te verhogen. Hiervoor hebben we een *challenge* geformuleerd voor het initiatief **Startup in Residence**¹¹. De WIJ heeft de opdracht om de ouderbetrokkenheid te bevorderen door gebruik van het programma **VVE Thuis**. WIJ-medewerkers en pedagogisch medewerkers van de VVE-locaties worden in dit programma geschoold. Ook gaan we met het onderwijs op zoek naar andere vormen van ouderbetrokkenheid. We willen meer **zeggenschap** voor leerlingen, docenten en ouders.

Een stimulerende leeromgeving betekent ook differentiëren; kinderen hebben immers wisselende onderwijsbehoeften. Voor sommige leerlingen kan intensiveren of uitbreiden van onderwijstijd bijdragen aan betere leerprestaties. Op meerdere onderwijslocaties in Groningen Noord steken we meer tijd en energie in de nieuwe generatie en richten ons daarom op een brede sociaal-emotionele, cognitieve en motorische ontwikkeling. Dat doen we door in en rond de schooltijden meer werk te maken van bewegen, rekenen, taal, gezonde voeding, natuureducatie, wetenschap & techniek, cultuur, sociaal-emotionele ontwikkeling en beroepsleven: **de verlengde schooldag**. 50 weken per jaar een schools en naschools programma voor optimale ontwikkelingskansen voor alle kinderen.

¹¹ *Startup in Residence Groningen is een programma van Founded in Groningen in samenwerking met de Hanzehogeschool, Groningen Seaports, de Provincie Groningen en Gemeente Groningen. Founded in Groningen is een netwerk van en voor innovatieve bedrijven, startups en scale-ups in stad en provincie Groningen.*

Natuur- en duurzaamheidseducatie Groningen (NDE) heeft een doorlopende leerlijn ontwikkeld voor de groepen 3, 4 en 5. De Groene Leerlijn biedt leerlingen de kans natuurervaringen op te doen. Ervaringen waarmee ze ecologische basiskennis opdoen en kennismaken van duurzame ontwikkelingen. Ervaringen, waarin kinderen inzicht krijgen in relaties in de natuur en de kringloop waar zij zelf onderdeel van zijn. De lessen vinden zo veel mogelijk buiten plaats in de kinderwerktuin.

Met behulp van het landelijke programma **Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK)** is in de afgelopen jaren stevig geïnvesteerd in de borging van cultuureducatie in het onderwijs. Het doel van Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024 is dat alle Groningse kinderen gedurende hun schoolcarrière kennismaken met de verschillende disciplines van kunst en cultuur. Door op jonge leeftijd met kunst en cultuur in aanraking te komen leren kinderen over de wereld waarin wij leven, en hoe zij zich verhouden tot die wereld. Samenwerking met het culturele veld is daarbij onontbeerlijk. Het is van belang dat er een goede verbinding is tussen schoolse en buitenschoolse culturele activiteiten. De cultuurcoaches van VRIJDAG in de Buurt kunnen hier in samenwerking met o.a. K&C en het Forum Groningen een belangrijke rol vervullen.

Forum Groningen speelt met haar bibliotheekvestigingen in het centrum en de wijken een rol om gelijke kansen te bevorderen. Plezier in lezen en lidmaatschap van de bibliotheek verkleinen de kans op laaggeletterdheid. De Forumbibliotheek werkt samen met de scholen om interne leescoördinatoren op te leiden en bibliotheekbezoek te organiseren. Forum biedt het primair onderwijs lesmateriaal en workshops voor digitale geletterdheid, film en mediawijsheid. Door ouders bij het bezoeken van de bibliotheek te betrekken, bijvoorbeeld met het Boekstart-project voor baby's van 3 maanden i.s.m. de consultatiebureaus, bereikt Forum ook gezinnen die niet uit zichzelf de bibliotheek bezoeken. Dit geeft hen een betere start vóór het primair onderwijs.

Met **Bslim** richten we ons met binnen- en naschoolse sport en beweegactiviteiten op de jeugd. In samenhang hiermee werken we met landelijke en lokale partners in de gezamenlijke wijkaanpak 'Groningen Fit!' aan het bevorderen van een gezonde leefstijl onder jongeren en hun ouders om de toename van overgewicht onder jeugd een halt toe te roepen.

Veel jongeren krijgen van hun ouders nauwelijks bruikbare handvatten om te leren hoe je met geld moet omgaan. We zien dat jongeren soms al heel vroeg schulden krijgen. De Groningse Kredietbank (GKB) biedt op verschillende manieren **financiële educatie** aan, zoals gastlessen, inzet van peer educators, interactief theater en voorlichtingsactiviteiten. Toch geven jongeren zelf aan dat financiële educatie onderdeel moet worden van het reguliere lesprogramma op Groningse scholen – een doorlopende leerlijn van de basisschool tot en met de universiteit. Dit gaan we samen met de onderwijspartners, GKB en andere betrokkenen vormgeven.

Op diverse plekken in het land ontstaan bij wijze van pilot initiatieven voor **tienerscholen** of 10-14-scholen. In Groningen is er bijvoorbeeld de Simon van Hasselt, een vmbo-schakelschool/ tienerschool. Het doel van dergelijke scholen is het versoepelen en verkleinen van de overgang van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. De tienerscholen zijn een samenwerking tussen een basisschool en een middelbare school. Het onderwijs op de tienerscholen vormt een doorlopende leerlijn. Leerlingen stappen niet na groep 8 over, maar blijven in plaats daarvan tot hun 14e jaar op de basisschool. Zo krijgen leerlingen meer tijd om te ontdekken wat ze willen en wat bij ze past. Door een aantal schoolbesturen binnen de gemeente Groningen worden de kansen en mogelijkheden voor samenwerking in een tienerschoolconcept verkend.

In Nederland is het gebruik van bijlessen, examentrainingen en huiswerkbegeleiding de afgelopen jaren sterk toegenomen. Deze vormen van privaat bekostigd, aanvullend onderwijs worden ook wel schaduwonderwijs genoemd. Over het toenemend gebruik van schaduwonderwijs leven veel vragen, zowel in wetenschap, beleid als praktijk. Daarom verkennen we goede voorbeelden om de behoefte aan betaald schaduwonderwijs te onderzoeken en hoe tegelijkertijd het aanbod voor extra ondersteuning beter toegankelijk gemaakt kan worden voor alle kinderen.

Ouders van leerlingen, die vanwege bijzondere omstandigheden zoals handicap niet zelfstandig naar school kunnen reizen, worden ondersteund bij het vervoer, zodat de leerlingen onderwijs kunnen volgen. We zorgen voor vervoer naar de dichtstbijzijnde school die voor de leerling toegankelijk is. We stimuleren de ouderbetrokkenheid bij de schoolgang van de kinderen door eigen vervoer te vergoeden in plaats van taxivervoer voor zover dit mogelijk is. Ook maken we de afweging of openbaar vervoer, al dan niet met begeleiding, tot de mogelijkheden behoort.

5.3 LEVEN LANG ONTWIKKELEN

Onderwijs bereidt kinderen en jongeren voor op een zelfstandig bestaan en een positie op de arbeidsmarkt. Dat betekent dat een startkwalificatie belangrijk is. De mogelijkheid om je daadwerkelijk te kunnen redden op de arbeidsmarkt en in de samenleving staat daarnaast ook centraal. We blijven ons als gezamenlijke partijen daarom inzetten op (voortdurende) verbetering van de aansluiting met de arbeidsmarkt.

De arbeidsmarkt is in beweging en vraagt om een wendbare en weerbare beroepsbevolking en wendbare en weerbare bedrijven. Leven lang ontwikkelen is een belangrijk onderdeel van het economisch- en arbeidsmarktbeleid van de toekomst. Groningen heeft sinds 2019 officieel de status 'learning city' en maakt daarmee onderdeel uit van het UNESCO Global Network of Learning Cities (GNLC). Het GNLC is een internationaal netwerk van steden die zich inzetten voor een leven lang leren voor iedereen.

Ook internationaliseert de arbeidsmarkt; buitenlandse werknemers (met hun kinderen) vestigen zich hier, Nederlandse werknemers vinden werk in het buitenland. Om leerlingen op en in een internationale omgeving te kunnen voorbereiden zien we tweetalig en internationaal (Engelstalig) onderwijs als wezenlijk onderdeel van de onderwijsinfrastructuur in Groningen.

Met ons beleid voor volwasseneneducatie richten we ons op laaggeletterde volwassenen, analfabeten en mensen die vrijwillig inburgeren. We bieden leertrajecten Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden. Het aanbod is gericht op deelname aan de maatschappij en sociale zelfredzaamheid, opleiding (doorstroming naar vervolgonderwijs) of werk (doorstroming naar arbeidsmarktoriëntatie of werk).

Kaderende en aanpalende beleidsnota's: Positief Opgroeien; Samen laaggeletterdheid bestrijden; Werken aan Ontwikkeling; Werkprogramma; Thematisch Programmaplan Nationaal Programma Groningen; Strategische agenda Akkoord van Groningen

5.3.1 Doelen

- Alle jeugdigen halen een startkwalificatie en hebben kans op werk
- Onderwijs sluit goed aan op de arbeidsmarkt;
- Jongeren kiezen vaker voor opleidingsrichtingen met een relatief grote verwachte vraag vanuit de arbeidsmarkt
- Iedereen kan lezen, schrijven, rekenen en is digitaal zelfredzaam
- Leven lang ontwikkelen op eigen niveau is de nieuwe norm

5.3.2 Acties

We geven uitvoering aan verschillende projecten gericht op de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Zoals het **Ondernemerstrefpunt Groningen** (OTP), dat bedrijfsleven en onderwijs verbindt door bedrijven zichtbaar te maken bij jong talent. **Opleiding Binn'stad** richt zich op uitvallers van het regulier onderwijs en zet in op het weer leer- en schoolbaar maken van deze jongeren, zodat ze terug kunnen naar regulier onderwijs. Jongeren met en zonder startkwalificatie worden middels de regionale **sluitende aanpak jongeren** duurzaam gematcht met werk of teruggeleid naar school. Een onderdeel hiervan is bijvoorbeeld **Route Arbeid**. Deze route volgt een jongere die na het voortgezet onderwijs rechtstreeks gaat werken of dagbesteding nodig heeft. Dat betekent begeleiding naar werk, vanaf 14 tot 27 jaar. Zo bereiden de jongeren zich voor op betaald werk in verschillende branches.

In Noord-Nederland investeren verschillende partijen nu al in een Leven Lang Ontwikkelen. Dat is echter nog niet genoeg. Er zijn grote groepen die niet deelnemen aan vormen van scholing en training. En bestaande vormen van scholing zijn niet voor iedereen toegankelijk omdat zij zijn georganiseerd binnen specifieke sectoren of specifieke doelgroepen. Daarom hebben we in het Noorden een publiek-privaat samenwerkingsverband gevormd: **Scholingsalliantie Noord**. Het doel is een verschil te maken door beperkingen in aanbod te doorbreken en toegang tot scholing te versimpelen. We willen de leercultuur van bedrijven, werkgevers, werknemers, werkzoekenden versterken en mensen aanmoedigen regie te nemen over hun eigen loopbaan.

12 Erkende leerbedrijven – zowel bedrijven als zzp'ers – zijn een schoolvoorbeeld voor de branche. Door studenten te helpen opleiden leveren zij een belangrijke bijdrage aan de toekomst van het vakmanschap. De erkenning wordt verstrekt door Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). In onze Arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe hebben ruim 16.000 bedrijven en organisaties deze erkenning.

Met het **1000-banenplan** stellen we mensen in staat zich te scholen voor werken in bouw en techniek en vervolgens een baan te krijgen bij een werkgever. Binnen deze gezamenlijke regionale aanpak zorgen partijen er samen voor dat de werkgelegenheid die voortkomt uit de bouwopgave van de aardbevingsschade ten goede komt aan de werkzoekenden en bedrijven in dit gebied. Doel van het 1000-banenplan is om in de periode van 2018 tot en met 2021 minimaal 1000 personen een duurzame arbeidsplaats te bieden. Kandidaten die zich aanmelden en niet geplaatst kunnen worden, kunnen worden doorverwezen naar Kans-rijk Opleiden van het 1000-banenplan. Via deze voorschakeltrajecten krijgen ze scholing om daarna duurzaam uit te stromen naar werkgevers in de sectoren Bouw en Techniek.

Leren en een diploma halen gaat niet iedereen makkelijk af. Voor mensen die moeite hebben met leren, maar wel goed zijn in de praktijk bestaat er **Praktijkleren**. Wanneer iemand werkt bij een erkend leerbedrijf¹², kan hij/zij meedoen aan Praktijkleren. Hierbij ligt onze focus voornamelijk op de kansrijke beroepen op MBO II niveau, zoals in de techniek-, fastservice- en schoonmaaksector. De kandidaat verkrijgt vanuit het SBB-Loket (ondertekend door de praktijkopleider van het bedrijf) een Verklaring Praktijkleren en die wordt daarna toegevoegd aan de MBO-verklaring. Voor alle kandidaten die vooral met hun handen werken is Verklaring Praktijkleren een duidelijke erkenning van hetgeen zij nu beheersen op de werkvloer en dat versterkt hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

Sinds begin 2014 is de uitvoering van het **Techniepact Noord** in volle gang en wordt op regionale schaal gewerkt aan een concrete agenda voor goed onderwijs van jong tot oud en een goed functionerende arbeidsmarkt in de techniek. In juni 2020 is een volgende stap gemaakt, de doorontwikkeling, aan de hand van de vier thema's die sinds 2018 de basis vormen van het pact.

We verbreden de doorgaande lijn voor internationaal (Engelstalig) onderwijs door de aansluiting met de voorschoolse periode en het hoger onderwijs te versterken. Met het banenplatform **Make it in the North** helpen we internationals en internationaal georiënteerd talent in Noord-Nederland om informatie te vinden omtrent opleiding en werk.

Voor 2021 stellen we in overleg met de andere gemeenten in de arbeidsmarktregio een **regionaal educatieplan** op. Op basis hiervan kopen we cursussen taal, rekenen en digitale vaardigheden in. We streven ernaar meer mensen te bereiken met het Nederlands als moedertaal. Daartoe is in 2020, in samenwerking met de andere gemeenten in de arbeidsmarktregio, een regionaal plan van aanpak laaggeletterdheid opgesteld. We bieden laagdrempelige vormen van taalondersteuning aan, middels o.a. taalhuizen.

Met het samenwerkingsverband **Akkoord van Groningen** werken we aan gezamenlijke strategische opgaven gericht op het versterken en profileren van kennisstad Groningen. De belangrijkste opgave de komende jaren blijft het aantrekken, faciliteren en behouden van talent. Het Akkoord van Groningen richt zich op drie inhoudelijke thema's: Healthy Ageing, energie en digitale samenleving.

6 GEBIEDSGERICHT WERKEN

Voor het bereiken van onze doelstellingen in de onderwijsagenda, ligt de grootste uitdaging in het noordoosten van onze gemeente. Door inzet van middelen vanuit de Regiodeal en het NPG intensiveren we onze inzet in deze wijken.

6.1.1 Regio Deal

Anno 2020 heeft de stad Groningen veel aantrekkingskracht op mensen uit het ommeland en ver daarbuiten om er te komen wonen en werken. En te studeren: als kennisstad trekt Groningen een grote groep studenten naar de stad en in Groningen Noord vinden veel van hen (tijdelijke) huisvesting. De stad kan deze groei niet bijhouden, met als gevolg toenemende ongelijkheid in de wijken en selectieve migratie vanuit bijvoorbeeld de wijken in Groningen Noord naar 'nieuwe' wijken aan de westzijde van de stad (de Held, Gravenburg). Groningen wil een stad zijn die verbindt en sociale tegenstellingen verkleint, zoals ook is vastgelegd in het Coalitieakkoord 'Gezond, groen, gelukkig Groningen' (2019-2022).

We zetten ons daarom extra in op de ontwikkeling van Groningen Noord¹³ en streven ernaar om de brede welvaart en algemene leefbaarheid in Groningen Noord over 10 jaar dichterbij het stedelijk gemiddelde te brengen. Om een extra stevige impuls te kunnen geven, hebben we een aanvraag gedaan (en toegekend gekregen) bij het Rijk voor extra budget¹⁴.

Met de actielijn kansen voor kinderen streven we ernaar dat kinderen die opgroeien in Groningen Noord dezelfde mogelijkheden en kansen krijgen als ieder ander kind. Met aandacht voor een veilige plek om te wonen en op te groeien, waar elk kind telt. We zetten hiervoor langjarig een samenwerking op met bewoners, ondernemers, het onderwijs en professionele én informele ondersteuners. Samen zorgen we dat de kinderen goed (op) groeien. Binnen deze actielijn werken Rijk en Regio aan de ambitie om de ontwikkeling en kansen voor kinderen en jongeren van 0-27 jaar uit Groningen Noord dichterbij het stedelijk gemiddelde te brengen.

6.1.2 Nationaal Programma Groningen

De oostelijke wijken Beijum en Lewenborg kennen stevige sociale opgaven op het gebied van jeugd en intergenerationele armoede. Relatief veel kinderen en jongeren in Beijum en Lewenborg groeien op in een kwetsbare situatie (één ouder gezin, armoede, (nog) geen startkwalificatie). Dit kan leiden tot sociale uitsluiting en achterstand. We willen de intergenerationele armoede doorbreken en voor ieder kind en jongere optimale kansen om zich te ontplooiën. Om de kansen voor jongeren op de arbeidsmarkt te vergroten gaan we investeren in kennis, vaardigheden en talentontwikkeling, vooral gericht op kansrijke beroepen. Daarom starten we een integraal en meerjarig programma dat al start bij de preconceptie (-9 maanden) tot en met 27 jaar.

We willen dat de school een plek is waar kinderen zich veilig, gewaardeerd en gezien voelen. Met een naschools programma gericht op talentontwikkeling, sport, gezond eten, cultuur, natuur, techniek (Verlengde Schooldag) zetten we in op optimaal talentontwikkeling. Hierbij zoeken we de samenwerking met regionale partijen, Kansrijke Groningers en afstemming met het thematische programmaplan. Samen met jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar ontwikkelen we een fysieke en digitale ontmoetingsplek voor en door jongeren, een broedplaats voor talentontwikkeling (aansluitend bij de arbeidsmarkt), een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en samen aan de slag kunnen gaan op het gebied van kunst, techniek, sport. Aansluitend op de broedplaats willen we in samenwerking met Onderwijs (MBO en VMBO) en ondernemers en bedrijven opleidingen op maat en stageplekken met baangarantie realiseren.

¹³ Vinkhuizen, Paddepoel, Selwerd/Tuinwijk, Indische Buurt, De Hoogte, de Professorenbuurt en de Oosterparkwijk in de stad Groningen

¹⁴ Middels Regio Deals is het doel om de regionale opgave aan te pakken. Voor deze regionale opgaven stelt het kabinet middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waaruit Regio Deals worden gefinancierd tussen het Rijk en de regio.

7 ORGANISATIE

7.1 OVERLEG VORMEN

De onderwerpen in deze onderwijsagenda vormen gezamenlijk een inhoudelijk kader voor het Breed Besturenoverleg Onderwijs (BBO) - dat vier keer per jaar bij elkaar komt. Aan het BBO nemen bestuurders van de grote kinderopvangorganisaties en alle schoolbestuurders van het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs deel; de wethouder onderwijs zit het overleg voor. Via het BBO volgen we de ontwikkelingen aangaande de gestelde doelen.

Er zijn twee formele werkgroepen ondergebracht bij het BBO:

- De werkgroep huisvesting onderwijs (WHO)
- De werkgroep VVE/onderwijskansen

Daarnaast wordt jaarlijks de uitvoeringsagenda behorende bij het maatschappelijk akkoord via het BBO vastgesteld en gemonitord.

Ten aanzien van voortijdig schoolverlaten en Passend Onderwijs hebben we een overlegstructuur ingericht op regionaal en provinciaal niveau. We zorgen voor een goede borging van de verbinding met het lokaal bestuurlijk overleg via de werkgroep Thuiszitterspact en Aansluiting jeugdhulp-onderwijs en het BBO.

Verschillende onderdelen zijn belegd bij andere programma's of samenwerkingsverbanden. Deze onderdelen kennen hun eigen overlegstructuren. Via het BBO zal de voortgang op deze onderdelen worden gedeeld.

De stem van kinderen en jongeren¹⁵, maar ook van ouders en leraren zien we als randvoorwaarde in de planvorming, uitwerking en uitvoering van de verschillende onderdelen van de onderwijsagenda.

7.2 ROL GEMEENTE

Gemeenten en onderwijs hebben de afgelopen jaren een steeds grotere rol gekregen bij de ontwikkeling van kinderen (i.e. de drie decentralisaties). Goede samenwerking tussen beide domeinen wordt daarmee steeds belangrijker. Middels verschillende eerdergenoemde overlegstructuren werken gemeente en onderwijs actief samen om het beste onderwijs voor ieder kind te realiseren. Onze rol hierbij als gemeente is het stimuleren, faciliteren en het verbinden van samenwerkingspartners om hen in staat te stellen kinderen, jongeren en ouders/ gezinnen te ondersteunen.

Formeel zijn er nog steeds duidelijke verschillen in de rollen en verantwoordelijkheden van de schoolbesturen en de gemeente. Hieronder lichten we deze verschillen toe.

De schoolbesturen zijn de eerstverantwoordelijken om de kwaliteit van het onderwijs en de professionaliteit te bevorderen en te bewaken. Vanuit de Rijksbekostiging worden kwaliteitseisen gesteld en wordt daar ook toezicht op uitgeoefend. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de intrinsieke waarde¹⁶ van het onderwijs en het individuele belang van elk aan hun toevertrouwde leerling. De Raad van Toezicht is daarbij een intern orgaan en ziet toe op het beleid en beheer van het schoolbestuur. Zij letten op resultaten, risico's, naleving van wet- en regelgeving en op de integriteit van de bestuurder(s).

De gemeente heeft wettelijk gezien een beperkte rol op onderwijsterrein. Zij vervult een regisserende en/of faciliterende rol bij processen die het brede belang van de gemeente en van kinderen en jongeren in het bijzonder, raken. De wettelijke taken van de gemeente ten opzichte van het onderwijs zijn:

¹⁵ Kadernota Positief Opgroeien; d.d. 2020

¹⁶ De intrinsieke waarde van het onderwijs komt tot uiting in de strategische meerjarenplannen. Het gaat om de visie op het onderwijs, van het onderwijs en geeft antwoord op vragen als 'wat is de betekenis en waarde van onderwijs?' en 'wat is goed onderwijs, met welke voorwaarden?'

- **Instandhouding van openbaar onderwijs**

De verantwoordelijkheid van de gemeenteraad voor het openbaar onderwijs spitst zich toe op de grondwettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs in de gemeente (art 23; lid 4). Deze zorgplicht komt tot uiting in de taken en bevoegdheden die de gemeenteraad als extern toezichthouder voor het verzelfstandigd openbaar onderwijs heeft. Die taken en bevoegdheden richten zich op het waarborgen van de continuïteit en op de handhaving van het specifieke karakter van het openbaar onderwijs.

- **Leerplicht en vroegtijdig schoolverlaten**

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leerplichtwet. Elk kind wordt op 5-jarige leeftijd leerplichtig en moet vanaf dat moment ingeschreven staan op een school en het onderwijs regelmatig volgen. De leerplicht loopt door tot 16 jaar. Een onderdeel van de Leerplichtwet is de kwalificatieplicht. Een jongere voldoet aan de kwalificatieplicht door het behalen van minimaal een havo of MBO-2 diploma. De kwalificatieplicht loopt door tot 18 jaar. Het voorkomen van vroegtijdig schoolverlaten, waardoor jongeren niet de startkwalificatie halen, is een belangrijke taak binnen de leerplicht.

- **Onderwijshuisvesting**

In de wet primair onderwijs (WPO), de wet op de expertisecentra (WEC) en de wet voortgezet onderwijs (WVO) is de zorgplicht voor een adequate huisvesting van scholen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs aan de gemeente opgedragen. In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs en de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs zijn de kaders, de criteria en randvoorwaarden van het gemeentelijke beleid rond de onderwijshuisvesting uitgewerkt.

- **Leerlingenvervoer**

In de WPO, de WEC en de WVO is vastgelegd dat elke gemeente de verantwoordelijkheid heeft een vergoeding te verstrekken voor "passend vervoer" naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school, die aansluit op de levensovertuiging van de ouders of geschikt is voor een leerling met een handicap. Onder passend vervoer wordt verstaan: openbaar, aangepast en eigen vervoer.

- **Onderwijskansenbeleid**

De gemeente heeft op grond van de WPO (artikel 166, 167) en de wet OKE een verplichting tot het aanbieden van voldoende voorschools aanbod in volume, spreiding en kwaliteit voor de doelgroepkinderen binnen de gemeente. Doelgroepkinderen zijn peuters/kleuters met een mogelijke (taal)achterstand. Het rijk stelt voor onderwijsachterstandenbeleid een specifieke uitkering beschikbaar aan gemeenten.

- **Aansluiting jeugdhulp – onderwijs**

Op grond van de Wet passend onderwijs hebben scholen een zorgplicht op basis waarvan ze onderwijsondersteuning bieden. Op grond van de Jeugdwet is de gemeente onder andere verantwoordelijk voor de bekostiging van begeleiding en persoonlijke verzorging op school. Jeugdhulp kan aanvullend zijn op onderwijs(ondersteuning), maar niet vervangend tenzij er geen onderwijs geboden kán worden. In gevallen waar jeugdhulp niet het aangewezen instrument is, biedt de gemeente (preventieve) ondersteuning in en aansluitend op het onderwijs.

8 MONITORING

De doelen zoals beschreven in deze onderwijsagenda worden concreet uitgewerkt in de afzonderlijke onderdelen. De resultaten en indicatoren worden op dat moment samen verder uitgewerkt en bepaald.

Om te kunnen weten of we op koers liggen en onze inzet daadwerkelijk bijdraagt aan het bereiken van onze doelen of dat hiervoor bijstellingen nodig zijn, monitoren we de gehele looptijd. We maken voor de monitoring gebruik van verschillende bronnen, waaronder de Basismonitor Groningen, de Vensterschool monitor, de VVE-monitor, de monitor VSV/RMC en de monitor sluitende aanpak jongeren. Daar waar mogelijk sluiten we aan bij de monitoring die plaats vindt in het kader van gebiedsgericht werken en wijkvernieuwing.

Daarnaast ontwikkelen we een dashboard met informatie over de stand van zaken omtrent onderwijssegregatie en kansen(on)gelijkheid, om meer inzicht te krijgen in het probleem. Het dashboard bevat onder andere cijfers rondom onder- en overadvisering en heroverwegingen. In Groningen blijken veel heroverwegingen van het schooladvies te zijn. Oorzaken hiervoor worden nader onderzocht. Het onderzoek wordt uitgevoerd door het bureau Onderzoek Informatie en Statistiek Groningen (OIS Groningen), in samenwerking met het CBS Urban Data Center Regio Groningen.

9 FINANCIËN

De onderstaande tabel¹⁷ geeft een overzicht van het beschikbare gemeentelijk budget binnen de lijnen van begrotingsprogramma 3 (onderwijs). Het is niet mogelijk een volledig overzicht te presenteren en aan te geven welk gemeentelijk budget direct of indirect beschikbaar is en besteed wordt aan de doelen van de onderwijsagenda. Vanuit veel verschillende (deel) programma's en beleidsdomeinen - en de daaraan gekoppelde budgetten - wordt direct of indirect bijgedragen aan het realiseren van de visie en doelen van deze agenda. Daarnaast zijn er via de Regiodeal en het NPG extra middelen beschikbaar om onze visie en doelen in deze onderwijsagenda na te streven.

Op basis van het Programma van Eisen (PvE) *Positief Opgroeien in de Vensterschool* wordt structurele subsidie beschikbaar aan de schoolbesturen van het basisonderwijs. Dit PvE richt zich op kinderen in de leeftijd van 0-13 jaar en omvat de deelprogramma's *Voorschoolse educatie en Taalinterventies; Doorontwikkeling vensterschool 3.0; Educatief partnerschap van ouders; Sociaalpedagogisch en veilig klimaat in Vensterschool, wijk en gezin; en Gezonde voeding in de Vensterschool*.

Ook verstrekken we (structureel) subsidie aan verschillende instellingen ten behoeve van de voor- en vroegschoolse educatie; volwasseneneducatie en leerlingenvervoer.

Beschikbaar budget onderwijs, begroting 2021	x 1000
Kwaliteit van het onderwijs	2.362
Onderwijs als gelijkmaker	9.334
Leven lang ontwikkelen*	2.571
Onderwijshuisvesting**	17.192
Totaalbudget	31.459

Bron: Lias 9-10-2020

- * Het budget vanuit onderwijs voor de actielijn Leven lang ontwikkelen wordt gevoed uit het budget voor Volwasseneneducatie
- ** Via het budget van onderwijshuisvesting dragen we bij aan de actielijn onderwijs als gelijkmaker.

¹⁷ De tabel is ingedeeld conform de drie actielijnen zoals beschreven in deze onderwijsagenda en onderwijshuisvesting, en wijkt daarmee af van de indeling naar deelprogramma's en beleidsvelden zoals opgenomen in de begroting 2021.

10 BIJLAGEN

10.1 ACHTERGROND EN KADERS

Overzicht relevante wetten welke ten grondslag liggen aan ons beleid:

- Grondwet art. 23
- Jeugdwet
- Leerplichtwet
- Participatiewet
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)
- Wet Expertisecentra (WEC)
- Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGBH/CZ)
- Wet Innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK)
- Wet Kinderopvang
- Wet Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (OKE)
- Wet Passend Onderwijs
- Wet Primair Onderwijs (WPO)
- Wet Voortgezet Onderwijs (WVO)
- Wet Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (WHW)

Overzicht relevante beleidsnota's en afspraken:

- Actieplan Toegankelijke Stad Groningen 2017-2021
- Actieprogramma Kansrijke Start Groningen (2019)
- Ambtsinstructie leerplicht (2019)
- Beleidsplan 'Voor alle (jonge) kinderen gelijke kansen' 2018-2021
- Convenant 'energie neutrale schoolgebouwen per 2035' (2017)
- Integraal huisvestingsplan onderwijs 'Investeren in onderwijs' 2020-2039
- Kadernota 'Een leven lang sporten en bewegen in Groningen' 2021+
- Kadernota 'Kunst en cultuur voor iedereen' 2021-2028
- Kadernota 'Positief Opgroeien' 2020-2030
- Kadernota 'Werken aan Ontwikkeling' (2020)
- Kwaliteitskader voorschools en vroegschoolse voorzieningen in Groningen (2018)
- Lokaal Programmaplan Nationaal Programma Groningen (2020)
- Maatschappelijk akkoord 'Sociale inclusie in het onderwijs' 2020-2022
- Ontwikkelplan 'Toekomst met Perspectief' (2020)
- Raadsvoorstel Uitbreiding uren peuteropvang (2018)
- Regiodeal Groningen Noord (2020)
- Regionaal plan van aanpak 'Samen laaggeletterdheid bestrijden' 2020-2024
- Strategische agenda Akkoord van Groningen 2018-2022
- Strategische koers Vensterschool 2019 'Venster op de wereld' (2018)
- Thematisch Programmaplan Nationaal Programma Groningen (2020)
- Thuiszitterspact Groningen 2018-2023
- Transformatieagenda jeugdhulp Groninger gemeenten 2018-2020
- Verordening leerlingen vervoer gemeente Groningen (2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen (2019)
- Werkprogramma 2020-2022